

Ministeriöt ja virastot

Ohje valtion virastojen aukiolosta ja siitä poikkeamisesta

Soveltamisohje poikkeusoloissa

Hallitus on 16.3.2020 todennut yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa, että maassa vallitsee koronavirustilanteen vuoksi poikkeusolot. Valmiuslaki ei sisällä nimenomaisia säännöksiä valtion virastojen aukioloajoista poikkeusoloissa. Julkisten palvelujen järjestämiseen liittyvän yleistoimivaltansa perusteella (valtioneuvoston asetus valtiovarainministeriöstä 610/2003, 1 §) valtiovarainministeriö ohjeistaa virastojen aukiolosta annetun asetuksen (332/1994), myöh. aukioloasetus, soveltamisesta seuraavasti:

1. Aukioloasetus on poikkeusolojen toteamisesta huolimatta voimassa. Pääsääntö on, että valtion virastot ovat sen mukaan auki arkipäivinä kello 8.00–16.15.
2. Poikkeusolojen aikana voidaan aukioloasetuksen 3 §:n nojalla tilapäisesti poiketa kohdassa 1 mainituista aukioloajoista. Poikkeusoloista huolimatta aukiolojen rajoitusten välttämättömyys on tapauskohtaisesti perusteltava ja vaikutukset arvioitava.
3. Viraston on aukioloasetuksen mukaisesti ilmoitettava aukioloaikojen ja erityisesti käyntiasiointia koskevien aikojen muutoksista toimialansa ministeriölle. Ministeriö viimekädessä linjaa, tuleeko viraston aukioloaikojen rajoittamispäätöstä muuttaa.
4. Mikäli aukioloasetuksen mukaista aukioloa rajoitetaan, viraston on tiedotettava siitä, miten käyntiasiointi järjestetään ja miten muu palvelu on saavutettavissa esimerkiksi puhelimella tai sähköpostilla tilapäisten aukiolorajoitusten aikana.

Mikäli asetuksen mukaisesta aukiolosta on välttämätöntä poiketa, tulee ottaa huomioon seuraavaa:

Vaikka maassa vallitsee poikkeusolot, ei aukioloasetuksesta poikkeaminen ole vapaata harkintaa. Rajoittamisen tulee olla välttämätöntä väestön suojaamiseksi ja toiminnan jatkumisen turvaamiseksi. Valtion virastojen vastuulla on kansalaisten turvallisuus. Tämä saattaa aiheuttaa tarvetta rajoittaa tai porrastaa käyntiasiointia. Rajoittamisen tulee olla oikeassa suhteessa sillä tavoiteltavaan päämäärään nähden. Perusoikeuksien toteutuminen ei saa vaarantua. Palveluihin on päästävä eikä rajoituksista saa aiheutua määräaikojen tai muiden etujen tai oikeuksien menetyksiä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

Aukioloaikojen rajoituksista päätettäessä tulee ottaa huomioon alueellinen palvelutarve ja se, että kaikki eivät voi hoitaa asioitaan sähköisesti. Sähköisen ja puhelinasioinnin lisäksi on turvattava käyntiasiointi. Palvelu tulee olla saavutettavissa vähintään käyntiasiointi-aika ennakoita varaamalla. Palveluihin pääsy on turvattava eri kieliryhmille.

Viranomaisen velvollisuudesta tiedottaa toiminnastaan ja palveluistaan sekä yksilöiden ja yhteisöjen oikeuksista ja velvollisuuksista toimialaansa liittyvissä asioissa säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 20 §:n 2 momentissa. Hallinnon asiakkaita tulee tiedottaa aukioloaikajärjestelyistä eri kanavissa mahdollisimman hyvissä ajoin.

Voimassa olevan aukioloasetuksen mukaan päätös aukioloaikojen rajoittamisesta on perusteltavien ennen sen voimaantuloa lähetettävä tiedoksi asianomaiselle virastoa ohjaavalle ministeriölle, joka voi tarvittaessa asettaa aukiolopoikkeuksille ehtoja. Valtiovarainministeriö kehottaa ministeriöitä varmistumaan oman hallinnonalansa osalta, että ennen virastojen aukioloa koskevien päätösten voimaantuloa aukiolon rajoituksen perusteet ovat hyväksyttävät ja vaikutukset arvioitu.

Aukioloasetus ja tämä aukiolonaikojen rajoittamista koskeva soveltamisohje ovat toissijaisia muuhun lainsäädäntöön nähden, eivätkä ne tule sovellettavaksi, mikäli ne ovat ristiriidassa muun lainsäädännön, esimerkiksi valmiuslain (1552/2011) tai tartuntatautilain (1227/2016) nojalla annettujen säädösten ja määräysten kanssa.

Kokonaiskuvan muodostaminen

Valtiovarainministeriöstä annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n perusteella valtiovarainministeriölle kuuluvat valtion omaisuuteen ja toimitiloihin sekä valtion palveluiden järjestämiseen liittyvät tehtävät edellyttävät tilannekuvan muodostamista poikkeusolojen aikaisista valtion palveluiden rajoittamistoimista. **Ministeriöiden tulee toimittaa** valtiovarainministeriölle tiedot virastojen aukioloa koskevista päätöksistä ja muusta toimitiloja ja valtion palveluita koskevista rajoituksista. Muut kuin salassa pidettävät tiedot tulee toimittaa myös niiden valtion toimijoiden osalta, jotka eivät kuulu valtion virastojen aukiolosta annetun asetuksen (332/1994) soveltamisalaan, ulkomaanedustustot pois lukien. Tiedot tulee toimittaa osoitteeseen valtionihallinto@vm.fi.

Lisätietoja asiassa antaa hallitusneuvos Janne Öberg, (etunimi.sukunimi@vm.fi) tai 02955 30473.

Hallintopolitiikan alivaltiosihteeri

Päivi Nerg

Finanssineuvos

Anu Nousiainen

LIITE

Voimassa oleva lainsäädäntö

Asetus valtion virastojen aukiolosta (332/1994) kuuluu valtiovarainministeriön toimialaan. Valtiovarainministeriö antaa seuraavan ohjeen asetuksen soveltamiseen liittyen.

Valtion virastojen aukiolosta säädetään tasavallan presidentin antamassa asetuksessa valtion virastojen aukiolosta (aukioloasetus). Aukioloasetuksen 1 §:n mukaan valtion virastot ovat auki arkipäivinä kello 8.00–16.15. Virastot ovat suljettuina lauantaisin, vapunpäivänä, juhannusaattona ja jouluaattona, jollei viraston toiminta muuta vaadi.

Edellä olevaa asetuksessa tarkoitettua aukioloaikaa voidaan kuitenkin perustellusta syystä rajoittaa. Asetuksen 3 §:n mukaan virasto tai osa siitä voidaan tilapäisesti pitää suljettuna myös arkisin kokonaan tai osan aikaa, jolleivät viraston tehtävät edellytä viraston aukioloa kaikkina arkipäivinä. Päätöksen tästä tekee virasto, ellei muuta virastoa koskevassa laissa tai asetuksessa säädetä. Päätös virastossa tehdään sen mukaan, kuin päätöksenteosta virastoa koskevassa laissa tai asetuksessa säädetään, taikka viraston työjärjestyksessä määrätään.

Aukiolon rajoittamiseen liittyy kuitenkin säännöksiä. Valtion virastojen aukiolosta annetun asetuksen 3 §:n mukaan päätös aukioloaikojen rajoittamisesta on perusteluineen ennen sen voimaantuloa lähetettävä tiedoksi asianomaiselle virastoa ohjaavalle ministeriölle. Esimerkiksi aluehallintovirastojen osalta ilmoitus tehdään valtiovarainministeriölle, jolle niiden yleishallinnollinen ohjaus lain mukaan kuuluu. Lisäksi asetuksen mukaan ohjaava ministeriö voi tarvittaessa asettaa ehtoja aukiolon rajoitukselle tai kieltää rajoituksen käyttöönoton.

Viraston aukiolosta riippumatta töiden järjestelystä ja henkilöstön työajan sijoittelusta päättää asianomainen virasto. Viraston on aukioloasetuksen 4 §:n mukaan huolehdittava siitä, että poikkeuksellinen aukiolo voidaan toteuttaa vaarantamatta viraston asiakaspalvelu- ja viranomaistehtäviä. Aukioloasetuksen mukaan viraston tai sen osan aukiolo on aina järjestettävä siten, että laissa tai asetuksessa asiakirjojen jättämiselle tai oikeustoimiin ryhtymisille säädettyä määräaikaa voidaan noudattaa 1 §:ssä tarkoitettuna aukioloaikana.

Aukioloasetus on yleissäädös, jota noudatetaan, mikäli muualla laissa ei toisin säädetä. Aukioloasetusta ei sovelleta puolustusvoimiin, rajavartiolaitokseen, valtionarkistoon, maakunta-arkistoihin, ulkomaanedustustoihin, valtion oppilaitoksiin eikä tullilaitokseen, sillä ne eivät kuulu asetuksen soveltamisalaan (5 §). Myös muilla hallinnonaloilla voi olla aukioloa koskevaa erityissääntelyä.